

LANGUAGE, CULTURE, COMMUNICATION

WŁAŚCIWOŚCI CZASOPISM LITERACKICH I ARTYSTYCZNYCH UKRAINY I RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W CZASIE MEDIÓW KONWERGENTNYCH (NA PRZYKŁADZIE CZASOPISM „KURIER KRYVBASU” I „KWARTALNIK ARTYSTYCZNY”)**Nataliia Chaura**

Wykładowca literatury ukraińskiej, Uniwersytet Państwowy w Chersoniu, Ukraina
e-mail: chauranata@gmail.com, orcid.org/0000-0001-7419-6470

Adnotacja

W artykule nakreślono aktualny stan czasopism literackich i artystycznych w dobie nowych mediów. Przez pryzmat analizy jednego z czasopism Ukrainy i Polski wyodrębniono format i specyfikę ich treści. W dobie informacji następuje zmiana w periodykach literackich i artystycznych, chęć pozostania redakcji na rynku mediów drukowanych powoduje przeformatowanie strategii magazynów, poszerzenie gatunkowej specyfiki publikacji i ich funkcji. Czasopisma „Kurier Krywbasy” i „Kwartalnik Artystyczny” pozwalają czytelnikom na analizę wartości dzieł literackich.

Słowa kluczowe: media konwergentne, czasopisma literackie i artystyczne, media drukowane, strategie wydawnicze.

DOI: <https://doi.org/10.23856/4001>

1. Wprowadzenie

Nowoczesne czasopisma odgrywają ważną rolę w utrwaleniu, usystematyzowaniu i krytycznej analizie otaczającej rzeczywistości, a zwłaszcza obserwacji procesu literackiego. W dobie społeczeństwa informacyjnego publikacje w czasopismach stają się częścią mediów. Rewolucja technologiczna włączyła tradycyjne środki komunikacji do interaktywnych sieci informacyjnych. Tym samym zasadniczo zmienił charakter mediów w związku z pojawieniem się mediów konwergentnych. Szczególną uwagę zwraca się na czasopisma, które, mając długą historię działania, przechodzą obecnie etap formowania i doskonalenia treści. We współczesnym procesie literackim każde z czasopism ma swoją rolę i miejsce. Przedstawia fragment życia literackiego, lub jest częścią stowarzyszenia literackiego, może też skupiać się na niezależnym, obiektywnym przedstawieniu całej literatury.

Nowością naukową uzyskanych wyników opiera się na cechach porównawczych publikacji literackich Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainy przez pryzmat czasopism „Кур’єр Кривбасу” i „Кwartalnik Artystyczny”. Po raz pierwszy ustalono wspólne strategie rozwoju czasopism „Кур’єр Кривбасу” i „Кwartalnik Artystyczny”, gdzie nacisk kładzie się na badania publikacji literackich, jako odrębnego rodzaju mediów, które były w stanie utrzymać się na rynku czasopism.

Znaczenie badania wynika z ulegającego szybkim zmianom rozwojowi społeczeństwa, oraz z rozwoju źródeł informacji. Widoczna jest ciekawa zależność- gazety, jako rodzaj periodyków są dość dobrze opracowane, z kolei jako część większego rynku marketingowego, już dużo gorzej. Z kolei interakcja między publikacjami w Rzeczypospolitej Polskiej, a Ukrainą wymagają szczegółowych badań, w szczególności w zakresie komunikacji literackiej i artystycznej.

Celem pracy jest nakreślenia głównych cech stanu drukowanych publikacji literackich i artystycznych w epoce konwergentnych mediów, w ramach czasopism „Кур’ер Кривбасу” та „Кwartalnika Artystycznego” z okresu 2010-2017.

Praca wymaga zrealizowania następujących zadań:

– nakreślenia stanu drukowanych publikacji literackich i artystycznych w epoce nowych mediów;

– określenia głównych cech, strategii i formatów czasopism;

– ustalenie wspólnych lub charakterystycznych cech strategii rozwoju czasopism;

– ujawnienie koncepcji wielowektorowej ukraińskiej i polskiej kultury medialnej;

– określenia miejsca różne materiałów oraz ich funkcji w publikacjach „Кур’ер Кривбасу” i „Кwartalnik Artystyczny”.

Przedmiotem badań są współczesne ukraińskie i polskie czasopisma literacko-artystyczne, w szczególności „Кур’ер Кривбасу” i „Кwartalnik Artystyczny”. Dyskurs literacko-artystyczny wybranych publikacji w aspekcie porównawczym, strategii ich rozwoju.

Metody badawcze. W badaniu wykorzystano zestaw metod ogólnych i specjalnych: metodę analizy pojęciowej w określaniu podstawowych cech komunikacji literackiej i artystycznej, analizę porównawczą (cechy porównawcze prasy literackiej Ukrainy i Polski); analizę funkcjonalną (w celu wykazania funkcji lokalnych mediów), analizę treści (obliczanie referencji i podstawowych informacji o ukraińskich i polskich czasopismach literacko-artystycznych); analizę celową w wyborze głównych markerów, które wyrażają komunikację literacką, a także analizę systemu, modelowania, uogólnienie oraz opis naukowy.

2. Era nowych mediów i czasopism drukowanych

Typowanie czasopism pojawiła się wraz z powstaniem dziennikarstwa i była postrzegana przez naukowców i wydawców za ważny problem polityczny i zawodowy. M. Naumowa nazywa nowe media „союзом інтерактивних комунікативних технологій”, których pośrednikiem jest Internet (Naumowa, 2011: 86). Ze względu na to treści interaktywne i tekstowe znajdują się na tej samej platformie. Podobną opinię wyraził Z. Bauer, rozważając nowe media w kontekście tradycyjnych, które znalazły się w tym środowisku: „„Nowe media” jawić się nam mogą raczej jako media tradycyjne, które znalazły się otoczeniu cyfrowym i tym samym musiały (używamy tu popularnego, „uczłowieczającego” media, sposobu mówienia o nich) zacząć się posługiwać takim językiem, który byłby zrozumiały dla maszyn cyfrowych – komputerów” (Z. Bauer, 2009: 131). Drukowane media tracą pozycję na rynku prasowym. W związku z tym, według O. Kukushkina, które są nieproporcjonalne w niektórych segmentach informacji i „мають незрозумілі канали розповсюдження” (Kukushkina, 2006: 47). W tym czasie statecznie powstaje nowy czytelnik, który wymaga publikacji informacji o mobilności, wizualizacji i przedstawieniu rozwoju kulturalnego i artystycznego kraju. Redaktorzy są zmuszeni znacząco zmienić strategię komunikacji i polityki personalnej. Dlatego badanie i opracowanie tego problemu jest istotne i wymaga dyskusji.

Statusu nowej formy komunikacji w dziedzinie społeczno-kulturowej, zajmowali się M. Naumowa „Novi media ta tradytsiini ZMI”, B. Zbigniew „Dziennikarstwo wobec nowych

media : historia, teoria, praktyka”, B. Guzowska „Status nowych mediów w kulturze współczesnej” Zob. E. Rewers „Nowe media – kultura niedokończonyj translacji, „Kultura Współczesna””. Formaty publikacji literackich, ich charakterystykę i strategie rozwoju bada T. Davydenko „Typolohichni oznaky ta kryterii typolohichnoho podilu masmedia (monohrafichne vyvchennia dytiachoi, molodizhnoi, zhinochoi ta inshoi periodyky)”, L. Monych „Literaturno-khudozhni zhurnaly v ukrainskomu mediaprostori”, O. Kukushkina „Stratehii rozvytku vitchyznianych, rehionalnykh vydan”. Analiza czasopism literackich we współczesnym świecie rozważa T. Teren „Shche tovtsti, ale vzhe ne zamozhni”, J. Warmuzińska-Rogóż „Rola czasopism literackich w kształtowaniu obrazu literatury obcej. Przypadek literatury quebeckiej w Polsce”. Zasadami budowania treści interesuje się A. Pylypenko „Kontent literaturnoho zhurnalu: pryntsyipy modeliuvannia ”. Reprezentację części składowych procesu literackiego w kontekście wydawnictw dokonuje O. Levytska „Literaturno-khudozhni chasopysy v suchasnomu literaturnomu dyskursi”. Typologię czasopism artystycznych bada T. Khitrova „Suchasni kontseptsii i stratehii pidvyshchennia populiarnosti ukrainskykh rehionalnykh vydan: borotba za rynek”.

Przez lata prasa drukowana była jedynym źródłem informacji. Doprowadziło to do tego, że z czasem stała się katalizatorem wszystkich transformacji społecznych. Obecnie pojawia się coraz więcej czasopism wielowektorowych, które starają się znaleźć czytelnika i wypełnić kolejną wolną niszę informacyjną (Khitrova, 2007: 63). W związku z tym, w warunkach konkurencji, tworzone są zasoby do ich popularyzacji, poprzez przyciągnięcie większej liczby czytelników, środkami zachęcającymi. Czasopisma starają się pozostać na rynku mediów drukowanych i ewoluować.

G. Guseinov – redaktor wydania „Куп’ер Кривбасу”, w 2012 roku martwił się o stan drukowanych czasopism, ponieważ kanały informacyjne pojawiają się lub znacznie się rozszerzają. Prowadzi to do zmniejszenia nakładów żurnale, przestarzałych informacji, wyższych kosztów produkcji i tym podobnych. Wielu uczonych zgadza się, że współczesny periodyk drukowany ma problemy i jest stopniowo wypierany na margines rynku medialnego. T. Teren w swoim wywiadzie, oprócz własnego twierdzenia o upadku druków i braku ich na półkach sklepowych, oferuje opinie zainteresowanych pisarzy współczesnych na ten temat. Autor podkreśla, że obecnie nie ma możliwości uzyskania czasopisma jako dodatku do innych materiałów informacyjnych, tak jak to było wcześniej. Obecnie pisma literacko-artystyczne straciły swoje hipernakłady i są ograniczone do maksymalnie tysięcy egzemplarzy. Irene Razdobudko, A. Zabużko, YU Winniczuk, T. Prochasko wyrażają zaniepokojenie stanem publikacji i wymieniały przyczyny ich upadku: stosunek czytelników do takiej prasy; opuszczona Infrastruktura literacka; brak proporcji między czasopismami państwowymi ta prywatnymi inicjatywami; obojętność państwa wobec takich czasopism; brak dystrybucji do szerokiego grona czytelników; zawężenie czytelnictwa (Teren, 2008). K. Konarska: „Nie bez znaczenia dla kondycji całego segmentu prasy codziennej był również rozkwit czasopism, które przyciągały bogactwem nowych form, nieznanym do tej pory polskiemu czytelnikowi. O ile w ostatniej dekadzie XX wieku rynek dzienników w Polsce stopniowo kurczył się, o tyle segment prasy kolorowej przeżywał największy rozwój oferty i czytelnictwa. Według Iwony Hofman, decydująca dla rozwoju czasopism tematycznych była po prostu luka rynkowa” (Konarska, 2012: 22). Starając się zachować swoje istnienie i pragnienie rozwoju.

3. Cechy czasopism „Kwartalnik Artystyczny” i „Куп’ер Кривбасу”

Nasza uwagę zwróciły czasopisma literacko-artystyczne „Kwartalnik Artystyczny” ta „Куп’ер Кривбасу” w okresie 2010-2017 r. Magazyny ukazały się w 1993 i 1994 roku.

Rubrykacja ukraińskiej edycji bez wyraźnych wymagań dotyczących ich tworzenia, jednak szereg stałych rubryk nadal wyjaśnia struktura publikacji. Druk kwartalny umożliwia ukraińskim pisarzom przygotowanie wysokiej jakości wywiadu na temat życia i twórczości elity artystycznej. Jeśli chodzi o wydanie polskie, „Kwartalnik Artystyczny” – ma wyraźną strukturę w rozmieszczeniu materiałów. Jest to platforma dla publikacji, zarówno znanych artystów, jak i debiutantów na terenie literatury. Tytuł publikacji wskazuje na częstotliwość trafiać na półki bibliotek: cztery razy w roku, czasami redakcja składa dodatkowe wydanie z bibliografiami lub dziełami aktywnych uczestników procesu literackiego Rzeczypospolitej Polskiej. Na podstawie wyróżnionych przez K. Frumkina funkcji społecznych w fikcji można mówić o ich refleksji w publikacji: estetycznej, która graniczy z rozrywką, społecznej, informacyjnej lub poznawczej (Frumkin). „Куп’ер Кривбаси” chcąc poszerzyć czytelnictwo, umieszcza na swoich pasmach próbki literatury masowej. Polskie wydanie ma jednak wykształconą czytelnictwo i unika tego.

4. Strategie redakcyjne analizowanych czasopism

W naszym wywiadzie opieramy się na pracy O. Evdokimovej, w których główne, podstawowe strategie redakcyjne są rozpatrywane w trzech obszarach: polityka personalna, struktura treści i wzajemna komunikacja. (Evdokimova, 2015). To ich interakcja i kombinacja pomagają redakcji budować wysokiej jakości treści.

Polityka personalna. Publikacje dążą do rozwoju dlatego w składzie autorów występują równie specjaliści twórczości literackiej, krytycy, tłumacze. Redakcja wydawnictw często wydaje specjalne wydania poświęcone poszczególnym postaciom literatury regionu, m.in.: Czesławowi Miłoszowi, Stanisławowi Lem, Wisławie Szymborskiej, Emmie Andyjewskej i in. dzięki publikowaniu na swoich stronach informacji, o różnych konkursach literackich i festiwalach spora liczba młodych autorów może dołączyć do społeczności literackiej. Redakcja opisanych czasopism stara się przekształcić zasoby elektroniczne w pozytywny dodatek do swoich czasopism. W szczególności strona „Kwartalnika Artystycznego” posiada rozbudowane menu umożliwiające szybkie i wygodne wyszukiwanie potrzebnych materiałów, prawie każdy Numer wydania zawiera wersję pdf, do krótkiego przeglądu przedstawia się treść czasopisma. Imponująca jest rubryka „Galeria”, w której można obejrzeć zdjęcia poświęcone zarówno konkretnym wydarzeniom, jak i poszczególnym autorem. W kolejności alfabetycznej następuje zapoznanie się z udoskonaleniami znanych postaci procesu literackiego Rzeczypospolitej Polskiej, jednak tylko z nazwami utworów i ich danymi źródłowymi. Zamiast tego „Куп’ер Кривбаси” zawiera tylko krótki przegląd swoich materiałów i ogólne informacje o czasopiśmie i jego założycielach. Dla rozwoju twórczości literackiej redakcja stworzyła osobną rubrykę „Nagrody” gdzie na stronie czytelnicy zapoznają się ze zwycięzcami lub uczestnikami różnych nagród i wyróżnień literackich.

Większość materiałów czasopisma „Куп’еру Кривбаси” trafia do redakcji samodzielnie, w związku z czym treść powstaje bez jasno określonych tematów i objętości materiałów. Znajduje to odzwierciedlenie w rubrykacji. Stałymi rubrykami czasopisma są: „Proza”, „Uniwersum”, „Poezja”, „Początki”, „Scriptible”, „Bookopanorama”, jednak występuje też zróżnicowana liczba rubryk zmiennych. Odnosząc utwory literackie do publicystyki jako całości, należy zauważyć, że 60% to beletrystyka, 40% to materiały publicystyczne i literacko-krytyczne. Natomiast w „Kwartalnika Artystycznego” sytuacja jest wręcz przeciwna. Ponadto skłania się ku większej tradycyjności w doborze tekstów i autorów, idoli literackich. Taka jednolitość w prezentacji materiałów ma swoich zwolenników. Rubrykacja pozostaje niezmienna.: „Monografii”, „Głosy i glosy”, „Po co literature?”, „Varia”, „Recenzje”, „Noty o autorach”, „Noty o książkach”, „Nowe książki”.

Struktura merytoryczna. Literatura zawsze w pewien sposób wpływała na społeczeństwo, a jej funkcje są nierozzerwalnie związane ze zmianami w społeczeństwie. Transformacja współczesnej kultury i jej hybrydyzacja powodują mozaikowe, kolażujące teksty. Redakcja z powodzeniem tworzy rubryki i numery tematyczne w celu rozwoju i możliwości dostosowania się do okoliczności zewnętrznych. „Кур’ер Кривбасу” realizuje Narodowe projekty kształtowania konsolidacji społecznej. Na przykład wydarzenia z 2015 roku przeszły do historii jako czas przejścia Debalcewa, lotniska w Doniecku, wyroków ukraińskich więźniów politycznych przebywających w Rosji i tym podobnych. Takie kataklizmy społeczne znajdują swoje miejsce w umyśle każdego mieszkańca kraju, w szczególności elity twórczej. Na przykład w tekstach prozaicznych miniatur Olafa Clemensena „Lato-ATO”. Autor uosabia każdy przedmiot w kontekście dialogów świat ożywa i pozwala czytelnikom uświadomić sobie i przeanalizować teraźniejszość. Dzięki zastosowaniu różnorodnych środków literackich traci się kontakt z rzeczywistością, Technika wojskowa staje się postacią zdolną do myślenia, odczuwania, mówienia.

Wydanie polskie w 2010 roku drukuje przemówienie Julii Hartwig „Dwadzieścia lat Stowarzyszenia Pisarzy Polskich” przemówienie wygłoszone w 2009 roku podczas uroczystości z okazji spotkania Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. Artystka wspomina okres powstawania i rozwoju literatury: „Był rok stanu wojennego. Ówczesny Związek skupiał kilka setek literatów uprawiających różne formy pisarskie i żyjących różne przekonania. Również polityczne. Byli tam członkowie partii, byli i bezpartyjni, jak wszędzie w ówczesnej Polsce” (Hartwig, 2010: 174). Był to czas Solidarności, który przesądzał o walce władzy z intruzami reżimu, z zamknięciem wszystkich stowarzyszeń twórczych. Artyści zdawali sobie sprawę jak niebezpieczna może być ich działalność w ramach Związku Pisarzy, co groziło od społecznej zagłady do pozbawienia wolności. Ci, którzy próbowali przeciwstawić się reżimowi, byli prześladowani, a twórczość była likwidowana z księgarń i bibliotek. Pisarze próbowali bronić własnego statusu i pozostać uczestnikami "prawdziwego" procesu literackiego, być jego twórcami: „Stowarzyszenie Pisarzy Polskich powstaje z woli pisarzy, którzy w stanie wojennym, po bezprawnym rozwiązaniu Związku Literatów Polskich w 1983 roku tworzyli i podtrzymywali niezależne życie literackie i kulturalne jako ważny składnik bytu odradzającego się społeczeństwa obywatelskiego” (Hartwig, 2010: 175). Autor odwołuje się do chęci tworzenia literatury w czystej postaci, pozostając sobą, niezależnie od zmian politycznych kraju.

Recepcja „Po co literatura?” od Stefana Chwina i myśli Renaty Górzyńskiej. Stefan Chwin martwi się o brak zainteresowania Polaków czytaniem „pięćdziesiąt procent Polaków nie czyta rocznie nawet jednej książki, dowód to oczywisty, że literatura nie jest milionom mieszkańców naszej Ojczyzny potrzebna do niczego” (Chwin, 2013: 89). W ten sposób autor porusza światowy problem kryzysu czytania. Jednak obok cytuje twierdzenie, że literatura jest nadal potrzebna, ponieważ istnieją księgarnie i ci, którzy czytają, chociaż nie jest ich duża liczba. Autor trafnie naprowadza aluzje do polityki i twierdzenia znanych polityków o ich stosunku do czytania. Wyciąga podobieństwa z własnego doświadczenia i zauważa, że należy do ludzi, którzy czytają. „W końcu literatura to donos na samego siebie. Przypuszczam, że potrzeba czytania jest u mnie skutkiem mojego samotniczego usposobienia” (Chwin, 2013: 90). Autor odwołuje się do cech psychologicznych osób czytających. Internet stał się jednym z czynników ewolucji sfery komunikacyjnej. Ludziom łatwiej jest czytać krótkie notatki lub komentarze zamiast tradycyjnej książki. W związku z tym rozwiązanie problemu czytania wiąże się z długoterminową, ukierunkowaną pracą, wspieraną przez państwo i świadomą chęcią rozwijania swoich umiejętności i umiejętności myślenia figuratywnego.

Górczyńska wspomina swoje ulubione książki, autorka odwołuje się do ich okładek, szczegółowo opisuje odczucia związane z trzymaniem w rękach. Pod koniec refleksji brzmi

retoryczne pytanie „Więc czym jest literatura?” a artystka nawet go komentuje, podkreślając – jest potrzebne tak samo jak woda, ogień i powietrze. Treść analizowanych czasopismach literackich opiera się na publikacjach kultowych postaci procesu literackiego. W szczególności w wywiadach krytycznych D. Drozdowskiego, A. Kocareva, M. Ilnitskiego, M.-R. Stecha, M. Strihi i wielu innych na stronach „Кур’еру Кривбасу”. Wszelkie obiektywne zjawiska lub subiektywne obrazy świata przekazują istotę analityczno-syntetycznego rozważania twórczości literackiej jako całości. Autorzy rozważają: aspekty myślenia literackiego P. Kulisha, I. Kostetskigo, A. Zabużko, V. Basilevskiego, nieznanne tłumaczenia N. Gonchara, kwestię teatru i kina, wymiary sztuki w poszczególnych sekcjach autorskich. Na przykład S. Sapelyak przeprowadza analizę twórczości Heleny Teligi. Autorka porównuje ją do Lesyi Ukraińskiej, odwołując się do jej twórczego geniuszu, do umiejętności stawania na drodze publicznych kataklizmów. Autor zauważa nawet te kompetencje, które mogą zrodzić twórczość pisarki w czytelnikach współczesnej Ukrainy: „*єднання, розмах волі, красу вольового світу*” (Sapeliak, 2011: 376). Jej twórczość jest przesiąknięta wolą i wiarą w przyszłość. Te odwieczne koncepcje są postrzegane z radością i nie przeradzają się w dramat, czasem rodzą pasję i liryczną intonację. Nawiązują do motywu przewodniego wierności idei narodowej.

Strategia komunikacji. Wraz z rozwojem mediów konwencyjnych redaktorzy są zmuszeni do zbudowania nowej strategii komunikacyjnej w komunikacji między czytelnikiem a redakcją. Wykorzystanie różnorodnych materiałów, od tekstu źródłowego po jego analizę i recenzję, pozwala na tworzenie wysokiej jakości treści w czasopismach. Fakt ten pozwala mówić o przestrzeganiu wszystkich funkcji komunikacyjnych. W końcu czasopisma zawiera informacje o pisarzach, ich twórczości, opis procesów społecznych, które na nią wpływają. Wszystko to pomaga budować nie tylko komponent semantyczny, ale także oceniać współczesne realia. Komunikacja jest w pełni realizowana, gdy informacje wpływają na czytelnika i generują jego reakcję zgodnie z normami społecznymi. Często artyści uciekają się do podkreślenia historycznego tła i początkowych znaczeń dla prawidłowego odszyfrowywania tekstów artystycznych czasami balansując między różnymi punktami widzenia. W szczególności największą liczbę publikacji, w ramach literacko-artystycznych magazyni, stanowią gatunki publicystyczne (recenzje, znajomości, przedmowy, wspomnienia, eseje biograficzne). Czasami determinuje to do procesu komunikacji między krytyków literatury z wybitnymi teoretykami procesu literackiego, w kwestiach rozwoju słowa artystycznego i jego dalszego rozwoju: „Po co pisze?”, „Jaki jest terazniejszy stan literatury polskiej?”. Ponadto czasopismo „Кур’ер Кривбасу” publikuje dwukrotnie więcej tłumaczeń niż „Kwartalnik Artystyczny”. W pierwszej edycji dominują tłumaczenia z języka angielskiego (18,4%), jidysz (18,7%), niemieckiego (15,5%) i polskiego (13,5%). W drugim – tłumaczenia z języka francuskiego (21,7%), angielskiego (19,5%) i niemieckiego (17,4%).

Na podstawie materiałów obu czasopisy z lat 2010-2017 warto podkreślić, że publicystyka (250:162) i krytyka literacka (159:146) w wydaniu „Kwartalnik Artystyczny” jest ilościowo większa niż w „Кур’ері Кривбасу”, co świadczy o większej integracji z konwergentnymi mediami, właśnie polskiego czasopisma. Koncepcyjnie łącząc elementy werbalne i wizualne, publikacje tworzą charakterystyczny styl współczesnej kultury. Obecność obrazów z malarstwa i fotografii wpływa na kompozycję, kierunek i odbiorców publikacji. Autorzy publikacji literacko-krytycznych pozwalają obficie zamieszczać własne komentarze do krytycznych uwag z poprzednich lat podczas analizy twórczości danego artysty. Mamy pewne ukierunkowanie na proces komunikacji literatury obu krajów między publikacjami. Na przykład Polski proces literacki na łamach ukraińskiego czasopisma „Кур’ер Кривбасу” w latach 2010-2017 odzwierciedla wybitne postacie: Zbigniew Masternak, Olga Tokarczuk, Kazimierz Burnat,

ktorzy są przedstawicielami współczesnego procesu literackiego i kontynuują swoją działalność twórczą. Znaczną liczbą autorów, to etniczni Ukraińcy czy koryfeusze procesu literackiego: Marek Hłasko, Janusz Korczak, Czesław Miłosz, Stefan Grabiński i wielu innych. Ich prace są prezentowane w tłumaczeniach i materiałach krytycznych. Warto jednak zauważyć, że polskie wydanie skupia się głównie na wybitnych postaciach polskiego procesu literackiego. Julia Hartwig w 2014 r. nr 2 (82) oferuje czytelnikom wywiad o Czesławie Miłoszu „Miłosz blisko”. Autor artykułu, analizując życie i twórczość artysty, przedstawia ocenę jego twórczego sposobu interakcji z innymi pisarzami. Na przykład szereg wzmianek w korespondencji: „W obcowaniu z Miłoszem niekoniecznie mowa była o literaturze, ale nigdy nie dopuszczał on do tak zwanego small talku, co sprawiało, że rozmowy z nim były tak cenne” (Hartwig, 2014: 28). Co świadczy o otwartości artysty, mógł udzielać porad, oceniać dzieło i naciskać na poszukiwanie nowych form i obrazów. Podczas tworzenia tekstu jego postacie pozostają pod dominującą uwagą i kontrolą jego alegorycznego, nieco zbuntowanego „ja”.

5. Wnioski

Przestrzeń informacyjna nowoczesności wyróżnia się dynamizmem, dwuznacznością, szeroką różnorodnością gatunkową strukturyzacji i tłumaczenia doświadczeń kulturowych. Czasopisma literacko-artystyczne w historii sztuki zawsze były nośnikiem idei narodowej i środkiem budzenia patriotycznych odczuć obywateli kraju. Na łamach tych czasopism omawiane są bolesne kwestie Narodowej samoświadomości, moralności i wartości ogólnoludzkich. Czytelnicy mogą dołączyć do szczerzej rozmowy z autorami poprzez utwory publicystyczne. Publikacje koncentrują się na tolerancji w ocenie pisarzy i ich twórczości. Na podstawie prac znanych badaczy stanu komunikacji masowej prześledziliśmy główne cechy, strategie i formaty czasopism «Кур'єр Кривбасу» i «Kwartalnik Artystyczny». Są to publikacje, które zostały niemal równocześnie przedstawione społeczności literackiej. Polityka redakcyjna tych czasopism głównie opiera się na specjalistów w dziedzinie filologii. Konkurencja, która istnieje w tej branży, wymusza redakcje promować swoje publikacje, za pomocą różnych interaktywnych imprez, w taki to sposób motywując czytelnika do ich zwiedzania. Rosnące zainteresowanie wizualizacją literatury w kontekście przestrzeni informacyjnej powoduje zwiększenie ilości nowych czytelników. I to ze swojej kolejności wymaga od redaktorów czasopisma zmieniać na bieżącą treść strategii komunikacji pomiędzy redakcją i czytelnikiem, rozwijać stronę internetową nadając szybki dostęp do publikacji tego typu. Transformacja świadomości społecznej w dobie mediów konwergentnych mediów spowodowała zmianę warunków, w jakich istnieją drukowani czasopisma. W związku z tym wymagają opracowania strategii rozwoju głębszych badań naukowych.

Bibliografia

- Barabash M. (2015). *Poeziia na mezhi movchannia i slukhannia [Poetry on the verge of silence and listening]*. Kurier Kryvbasu, № 308-309-310, 277–286 [in Ukrainian].
- Warmuzińska-Rogóż J. (2014). *Rola czasopism literackich w kształtowaniu obrazu literatury obcej. Przypadek literatury quebeckiej w Polsce. Rocznik Przekadoznawczy*, 233-246 [in Poland].
- Huseinov H. (2012) «Sklianka Chasu», «Chetver», «Moloda Ukraina» ta inshi zabuti: kilka zauvah do sytuatsii z vitchyznianymy literaturno-khudozhnimy zhurnalamy ["Glass of Time", "Thursday", "Young Ukraine" and others forgotten: a few remarks on the situation with domestic literary and art magazines]. *Literaturna Ukraina*, 6-7 [in Ukrainian].

- Davydchenko T. (2007) *Typolohichni oznaky ta kryterii typolohichnoho podilu masmedia (monohrafichne vyvchennia dytiachoi, molodizhnoi, zhinochoi ta inshoi periodyky)* [Typological features and criteria of typological division of mass media (monographic study of children's, youth, women's and other periodicals)] // *Kultura narodiv Prychornomia*, № 120, 169-172. [in Ukrainian].
- Dziennikarstwo wobec nowych mediów : historia, teoria, praktyka (2009). Kraków : Universitas. [in Poland].
- Yevdokimova O. (2015) *Stratehii roboty redaksii literaturno-khudozhnikh zhurnaliv z chyta-chamy v 1930- ti roky (na prykladi zhurnaliv «Sybirski vohni» i «Maibutnia Sybir»)* [Strategies of the editorial board of literary and art magazines with readers in the 1930s (on the example of the magazines "Siberian Lights" and "Future Siberia")]. *Bibliosfera*, № 1, 47-51.
- Zob. E. (1998) *Rewers, Nowe media – kultura niedokończzonej translacji. Kultura Współczesna*, № 1, 48-51 [in Poland].
- Konarska K. (2012) *Polski system medialny w globalnej przestrzeni nowych technologii. Dziennikarstwo i Media*, 19-33 [in Poland].
- Chwin Stefan (2013) «Po co literatura?». *Kwartalnik Artystyczny*, № 1(77), 89-90 [in Poland].
- Klemensen O. (2015) «Lito-ATO» [Summer-ATO]. *Kurier Kryvbasu*, № 305-306-307, 186-207 [in Ukrainian].
- Kukushkina O. (2006) *Stratehii rozvytku vitchyznianykh, rehionalnykh vydan (na prykladi hazety «Biznes»)* [Strategies for the development of domestic and regional publications (on the example of the newspaper "Business")]. *Polihrafia i vydavnycha sprava*, № 43, 46-51 [in Ukrainian].
- Levytska O. (2011) *Literaturno-khudozhni chasopysy v suchasnomu literaturnomu dyskursi* [Literary and artistic magazines in modern literary discourse] *Polihrafia i vydavnycha sprava*, № 1(53), 33-43 [in Ukrainian].
- Monych L. (2013) *Literaturno-khudozhni zhurnaly v ukrainskomu mediaprostorii* [Literary and art magazines in the Ukrainian media space] [Electronic resource]. Retrieved from <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1010> [in Ukrainian].
- Naumova M. (2011) *Novi media ta tradytsiini ZMI* [New media and traditional media]. *Aktualni problemy sotsiologii, psykhologii, pedahohiky*, №. 13, 86-92 [in Ukrainian].
- Pylypenko A. (2012) *Kontent literaturnoho zhurnalu: pryntsyypy modeliuvannia* [Literary magazine content: principles of modeling]. *Visnyk knyzhkovoi palaty*, № 2, 16-19 [in Ukrainian].
- Sapeliak S. (2011) *Velyka pravda Oleny Telihy* [The great truth of Elena Teliga]. *Kurier Kryvbasu*, № 254-255, 375-378 [in Ukrainian].
- Teren T. (2008) *Shche товsti, ale vzhe ne zamozhni* [Still thick, but no longer wealthy], [Electronic resource]. Retrieved from <http://www.umoloda.kiev.ua/number/1207/164/42869/> [in Ukrainian].
- Hartwig J. (2014) «Miłosz wciz blisko». *Kwartalnik Artystyczny*, № 2(82), 27-29. [in Poland].
- Hartwig J. (2010) «Dwadzieřcia lat Stowarzyszenia Pisarzy Polskich». *Kwartalnik Artystyczny*, № 1(65), 174-176 [in Poland].
- .Frumkin K. *Kryzis humozhestvennoj literatury s točki zreniya ee socialnykh funkcij* [The crisis of fiction in terms of its social functions], [Electronic resource]. Retrieved from http://nounivers.narod.ru/pub/kf_bell.htm [in Russian].
- Khitrova T. (2007) *Suchasni kontseptsii i stratehii pidvyshchennia populiarnosti ukrainskykh rehionalnykh vydan: borotba za rynek* [Modern concepts and strategies to increase the popularity of Ukrainian regional publications: the struggle for the market]. *Kultura narodiv Prychornomia*, № 101, 63-66 [in Ukrainian].